

שאלת השבוע

הפקה: נעמה בן-חיים

להציל מהניסיון

הרב יהושע שפירא

ראש ישיבת ההסדר רמת גן

על השאלה ענו כבר רבותינו. אמנם לא היה להם אינטרנט, אבל תשובה הייתה שאין אפטרופוס לעריות. לאחרונה ביקרה שכבה של ישיבה תיכונית אצלנו בישיבה ברמת גן, ודנו בנושא האינטרנט. שאלתי את התלמידים: לאלה שיש סמארטפון לא מסונן, מה הסיכויים שמתמשים במכשיר למטרת צפייה בתכנים לא ראויים? התשובה שלהם הייתה: יותר מ-90 אחוזים. לא בדקתי אם הם צודקים, אבל נראה לי שרמת הדיוק אינה חשובה כל כך. הבעיה ברורה.

פעם הייתי בפאנל שעסק בדיוק בשאלה הזאת, וטענו נגדי שאנחנו צריכים לחנך את הילדים, לתת בהם אמון. שאלתי את השאלה הבאה: מי שקנה דירה בקומה שביעית, נכנס ומגלה שבגלל טעות יש דלת שפונה החוצה, ומי שעובר דרכה נופל שבע קומות. האם יעלה על הדעת שמישהו ישאיר את הדלת במקומה ופשוט יאמר לבני ביתו: אל תיגשו לשם, זה מסוכן? ואם יהיה זה המאמין הכי גדול בחינוך באמון ובילדיו, האם זה ישנה משהו?

אם כן, מהי בעצם המחלוקת? האם צפייה לא ראויה באינטרנט היא נפילה חמורה או חסרת משקל? רבותינו לימדונו: חמור המחטיאו יותר מן ההורגו.

הרב אהרון ליכטנשטיין זצ"ל, שלפני כעשר שנים נתן לנו הסכמה לאינטרנט רימון, ישב מרחוק ובסוף הפאנל ניגש אליי, חיזק את ידי ואמר: "אתה יודע שבוז אני מסכים איתך".

טוענים גם שמי שמאוד רוצה, בדור שלנו, ימצא את זה בין כה וכה. אני מסכים, זו האמת. אבל האמת היא גם שמי שמאוד רצה, גם בדורות קודמים, יכול היה להגיע לעבירות קשות. דיני ייחוד מלמדים אותנו שתפקידנו להתרחק מן החטא, כדי שלא יגבר בנו יצר הרע. וככל שהניסיון קרוב יותר, כך קשה יותר לעמוד בו.

אם לכל אחד יש בכיס צמוד אליו את כל האפשרויות בעולם, כבר אמרו על כך חז"ל: מה יעשה הבן ולא יחטא? לכן אנו מתפללים: "אל תביאנו לידי ניסיון ולא לידי בזיון". גם מן הניסיון אנו מבקשים להינצל. אשרינו שיש בתוכנו אנשי מקצוע מצוינים שמתמסרים בכל לב להצילנו מן הניסיון.

אינטרנט מסונן - שמירה הכרחית או בריחה מהתמודדות?

חיזוק האלטרנטיבה

תהלה פרידמן

מנהלת מרכז מובילים לפיתוח מנהיגות חברתית ועמיתה במכון שחרית

אפשר להתקין סינון לאינטרנט. מה שאי אפשר זה להירדם בשמירה או לחשוב שבכך פתרנו איזושהי בעיה או המקנו מאיזושהי התמודדות. אל התכנים הקשים ביותר של אלימות, מין והשילוב ביניהם אנחנו וילדינו נחשפים בחדשות או בוואטסאפ, דרך סרטונים המציגים מחבלים ירויים או פצועי פיגועים. ידיעות מפורטות על עבירות מין פותחות את המהדורות. פולמוסים על הטרדות מיניות גודשים את מדורי האקטואליה. אין לאן לברוח. אין איך להסתיר.

ובמה שאינו חדשות - בפרסומות, באתרים ייעודיים, ובאינסוף התוכן המיני והאלימים שהאינטרנט גודש בו? אפשר לנסות לחסום. כדאי גם לנסות ולאכוף על המחשב והטלפון את דיני הייחוד ההלכתיים: לא להיות איתם לבד בחדר, לא מאחורי דלת סגורה, רק במרחב הציבורי. כל עוד לא

נשלה את עצמנו.

כי הבעיה האמיתית במסגרות ובמחסומים היא שנירדם בשמירה, שנשכח שתמיד יהיו פרוצטות. תמיד יהיה איך להגיע לתוכן הפוגע ומטמא את הנפש ומקקה את הרגישות. תמיד יהיה פיתוי ותמיד יהיו כישלונות. הסכנה האמיתית היא שנשכח או שניתן לעצמנו פטור מהתמודדות.

אפשר לנסות לחסום, להפחית, ובלבד שנוכח שאין לאן לברוח. חייבים לדבר, לתווך, להסביר. ושוב לדבר, על הכול. כל מה שמביך וקשה ולא נעים. לדבר עם הילדים שלנו, ללמד אותם להבדיל לא רק בין מותר לאסור אלא בעיקר בין טוב לרע. בין טהור לטמא, בין העולם האמיתי לטרט. ולהאמין באמת בתשובה. ולדעת שנופלים ואז קמים, ומנסים, ושוב. ולא רק עם הילדים שלנו, אלא גם, ואולי בעיקר, בשיח הציבורי שלנו שעדיין לא מצא מילים לדבר "על זה".

לא משנה עד כמה תשתכלל הטכנולוגיה, לא נוכל לחסום, נצטרך להשקיע בחיזוק האלטרנטיבה. דפנה מאיר שנרצחה השבוע הייתה מחלוצות העשייה הזאת של חיזוק האלטרנטיבה. של בניית שיח ותודעה דתית סביב חיי משפחה טובים. זו הדרך.

דוגמה אישית הורית

הרב רונן ניברט

רב קהילת אוהל ארי, רעננה

מתן גישה חופשית לרשת האינטרנט לילדינו (וגם לנו) כמוה כשיבה "על פתח של זונות", כלשון חז"ל. בקליק קטן ומייד אפשר להגיע למקומות המלוכלכים והטמאים ביותר בעולם, פעמים רבות גם בלי כוונה. מודעה קופצת או כתבה לא צנועה עלולות לגרום בקלות גלישה למחוזות אפלים. אנו מתפללים בכל יום "אל תביאנו לידי ניסיון ולא לידי בזיון", וקל וחומר שאסור לנו להעמיד אותנו ואת ילדינו בפני ניסיון יומיומי, שמן הסתם אי אפשר יהיה לעמוד בו ברגע של משבר וחולשה רוחנית.

ברם, מי שמסתפק בסינון אתרים בלבד ובכך משקיט את מצפונו, עוצם את עיניו ומתחמק מהתמודדות אמיתית עם האתגר. מי שיחפש, יוכל למצוא דרכים רבות לעקוף כל חסימה.

בתקופתנו, שבה יש סכנת חשיפה יומיומית לתכנים שמשחיתים את הנפש, אי אפשר (ולא נכון) לסגור את ילדינו בצורה הרמטית. ולכן, בד בבד עם שיטות החסימה והסינון, חייבים להציע הדרכה וחינוך.

החינוך אינו מתמצה בהצבת גבולות ואיסורים, אלא גם ובעיקר בהכוונה ודוגמה אישית. המושך חכמה על פרשת חוקת מסביר לגבי מצוות הפרה האדומה שיש בה סממנים של עבודה זרה, כדי לייצר מערכת חיסון נפשית בפני עבודה זרה. בדומה להכנת חיסון רפואי שכדי לייצרו משתמשים בחיידקים מוחלשים של המחלה.

דווקא בתקופה שלנו, שבה אי אפשר לסגור ולחסום כל דבר, דומני שרצוי להחזיק מכשיר טלוויזיה בבית שיהיה בבחינת החיידק המוחלש. כך יכולים ההורים לחנך את ילדיהם בדוגמה אישית של התכנים שהם צופים בהם, והמקרים שבהם מכבים את המכשיר, אם יש תוכן בלתי צנוע או בלתי ראוי.

אם מתרגלים לדפוס פעולה זה מגיל צעיר בחינוך מודרך ודוגמה אישית, עשוי הדבר לתת כלים לנוער המתבגר כיצד להתמודד עם הפיתויים שנמצאים בכל מקום.

* גלישה בהתאמה אישית

כל בן אדם ויהודי מתאים לו סוג אחר של אינטרנט, וזה משהו אישי ביותר. מצד שני, צריך לדעת שאנחנו אומרים כל יום בתפילה: "אל תביאנו לידי ניסיון ולא לידי בזיון". צריך לעשות השתדלות פרטית, בבית ובמכשירים, אבל בלי לחץ. לפעמים צדיקות גדולה יכולה לצאת מבית מלא מסכי פלאזמות, כי זה כבר לא מושך אותם.

רות, רחובות

* לא מתחסנים

קשה להבין בכלל את הדילמה. האם מישוה מעלה על דעתו שלצורך התמודדות ניקח את ילדינו לחוף מעורב, ושם נלמד אותם שיעור בשמירת העיניים? מישוה חושב שניסע עם האנשים היקרים לנו ביותר, או אפילו אנחנו עצמנו, בלי ילדינו, למסבאות אלכוהול וסמים, ושם נתאמן באיפוק וריסון?! אין דבר בעולם שבו אנחנו מוכנים לוותר כל כך בקלות כמו ברוחניות, ובפרט שהמתירנות קלה, זמינה ונוחה יותר. איש מאיתנו לא יגור בסביבת מגורים רעה בתקווה "לחסן" את ילדיו, אנחנו בודקים מי הם החברים לספסל הלימודים, אבל לא מסננים את האינטרנט...

תומר בכר, ירושלים

טליתות הצמר והטלית קטן צמר המשווקים ע"י כתר מלכות הם בהשגחת בד"ץ של העדה החרדית בירושלים

טלית זה טלית תני"ה